

The Halakhic Process: A (Brief) History Class 3: Are we Rabbinic Jews or Biblical Jews? Do we still derive Halacha from the Chumash?

Rabbi Jonathan Ziring: jjziring@migdalthatorah.org

Drisha, Spring 2021

1. רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה יא
וחייב לשלש את זמן למידתו, שליש בתורה שבכתב, ושליש בתורה שבעל פה, ושליש יבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ויוציא דבר מדבר וידמה דבר לדבר ויבין במדות שהתורה נדרשת בהן עד שידע היאך הוא עיקר המדות והיאך יוציא האסור והמותר וכיוצא בהן מדברים שלמד מפי השמועה, וענין זה הוא הנקרא גמרא

A person is obligated to divide his study time in three: one third should be devoted to the Written Law; one third to the Oral Law; and one third to understanding and conceptualizing the ultimate derivation of a concept from its roots, inferring one concept from another and comparing concepts, understanding [the Torah] based on the principles of Biblical exegesis, until one appreciates the essence of those principles and how the prohibitions and the other decisions which one received according to the oral tradition can be derived using them. The latter topic is called *Gemara*.

2. רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה א-ב
ב"ד גדול שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שהדין כך ודנו דין, ועמד אחריהם ב"ד אחר ונראה לו טעם אחר לסתור אותו הרי זה סותר ודן כפי מה שנראה בעיניו, שנאמר אל השופט אשר יהיה בימים ההם אינך חייב ללכת אלא אחר בית דין שבדורך .
בית דין שגזרו גזרה או תקנו תקנה והנהיגו מנהג ופשט הדבר בכל ישראל, ועמד אחריהם בית דין אחר ובקש לבטל דברים הראשונים ולעקור אותה התקנה ואותה הגזרה ואותו המנהג, אינו יכול עד שיהיה גדול מן הראשונים בחכמה ובמנין

When, using one of the principles of exegesis, the Supreme *Sanhedrin* derived a law through their perception of the matter and adjudicated a case accordingly, and afterwards, another court arose and they perceived another rationale on which basis, they would revoke the previous ruling, they may revoke it and rule according to their perception. This is reflected by [Deuteronomy 17:9](#): "To the judge who will be in that age." This indicates that a person is obligated to follow only the court in his own generation.

The following rules apply when a court issued a decree, instituted an edict, or established a custom and this practice spread throughout the Jewish people and another court arose and sought to nullify the original order and eliminate the original edict, decree, or custom. The later court does not have this authority unless it surpasses the original court in wisdom and in its number of adherents

3. רבי אליהו מזרחי פרשת מטות
אבל לא ידעתי היכן מצא זה לדרוש אותה באם אינו ענין, והלא אין כל אדם רשאי לעשות זה, חוץ מחכמי המשנה [והתלמוד], שכל דבריהם דברי קבלה, אבל לא לשום אחד זולתם, אפילו לגאונים הראשונים וכל שכן לבאים אחריהם.

I don't know how he could have expounding with "an *eino inyan*"; not everyone is permitted to do that – only the sages of the Mishna and Talmud, whose words are all from tradition, but no one else, even the early geniuses, and even more so those that come after them.

4. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ב הלכה ג
האדם אף על פי שנאמר בו ויהי האדם לנפש חיה אינו מכלל מיני חיה בעלת פרסה לפיכך אינו בלא תעשה, והאוכל מבשר האדם או מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה, אבל אסור הוא בעשה שהרי מנה הכתוב שבעת מיני חיה ואמר בהן זאת החיה אשר תאכלו הא כל שהוא חוץ מהן לא תאכלו ולא הבא מכלל עשה עשה

With regard to humans: Although [[Genesis 2:7](#)] states: "And the man became a beast with a soul," he is not included in the category of hoofed animals. Therefore, he is not included in the [above] prohibition.⁷ Accordingly, one who partakes of meat or fat from a man - whether alive or deceased - is not liable for lashes. It is, however, forbidden [to partake of human meat] because of the positive commandment [mentioned above].⁸ For the Torah [[Leviticus 11:2](#)] lists the seven species of kosher wild beasts and says: "These are the beasts of which you may partake." Implied is that any other than they may not be eaten. And a negative commandment that comes as a result of a positive commandment is considered as a positive commandment.

5. חידושי הרא"ה מסכת כתובות דף ט עמוד א
ודברי תימא הם דאנן לית לן למידרש קראי דלא דרשי להו רבנן
These words are shocking as we cannot expound verses that the Sages did not!

6. שדי חמד כללי הפוסקים טז: נ (והוא ממשיך להביא כמה פוסקים שכן דרשו ולחלוק עליהם...וע"ע יד מלאכי קמד')
דרשות מעצמינו אין לנו לעשות ואף שנמצא דרשה זו לענין אחד בש"ס אין לדרוש מדעתנו גם לענין אחר
We cannot make our own derivations. Even if we find a derivation in Shas for one purpose, we cannot expound from it to other cases of our own accord.

7. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ט עמוד א
תנא דבי אליהו: ששת אלפים שנה הוי העולם, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח

Tanna D'Bei Eliyahu: the world is 6,000 years – 2,000 of desolation, 2,000 of Torah, and 2,000 are the messianic days.

8. חזון איש הלכות טריפות ה:ג (וע"ע חזון איש על הרמב"ם ממרים ב:א)

והנה היה צריך להקבע בבי האלפים תורה... ואין לנו תורה חדשה אחריהם

It would have needed to be established in the 2,000 years of Torah... we have no new Torah after them.

9. שמואל ב פרק א (אחרי הודאת הנער העמלקי שהוא הרג שאול שהיה גוסס בידי אדם)

(יד) וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אֵיךָ לֹא גִרְאַתְךָ לְשַׁלַּח יָדְךָ לְשַׁחַת אֶת־מְשִׁיחַ יְקֹוֹק: (טו) וַיִּקְרָא דָּוִד לְאַחַד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר גֵּשׁ פְּגַעֲבוּ וַיִּבְהוּ וַיָּמָת: (טז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד דְּמִיךְ דָּמָה עַל־רֹאשְׁךָ כִּי פִידָה עָנָה בְּךָ לְאָמֹר אֲנֹכִי מַתֵּי אֶת־מְשִׁיחַ יְקֹוֹק:

David said to him “how were you not afraid to send your hand out to destroy the anointed one of G-d?” And David called one of the lads and said “come, strike him”, and he struck him and he died. And David said “your blood is on your head, for your mouth testified against you saying ‘I killed the anointed one of G-d.’”

10. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב הלכה ז

אחד ההורג את הבריאה או את החולה הנוטה למות, ואפילו הרג את הגוסס נהרג עליו, ואם היה גוסס בידי אדם כגון שהכוהו עד שנטה למות והרי הוא גוסס, ההורג אותו אין בית דין ממיתין אותו.

Whether a person kills a healthy person, a sick person who is on the verge of dying, or even a person in his actual death throes, the killer should be executed. If, however, one kills a person in his death throes because of wounds inflicted upon him by others - i.e., he was stricken until he was on the verge of death, and he is in his death throes, the killer should not be executed by the court.

11. אור שמח הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב הלכה ד

ודע דבגוסס בידי אדם נחלקו (סנהדרין ע"ח ע"א) אם חייב הרוצח, ורבינו פסק כרבנן דפטור, לקמן ה"ז, נראה דגם בזה מדין מלך ישראל חייב, ויכול המלך להרגו, והראיה מהא דדוד הרג את הגר העמלקי ע"פ הודאת פיו, וזה היה מדין מלך... וזה הרגיש רבינו בלשון קדשו, ואם היה גוסס בידי אדם כו', ההורגו אין ב"ד ממיתין אותו, דקדק ב"ד, הא מדין מלכות חייב מיתה

Regarding a *goses* by human hands, they dispute whether the murderer is liable. [Rambam] ruled like the Rabbanan that he is exempt. It seems, however, that even here, he is liable by the law of the king and the king can kill him. The proof is from David who killed the Ameleki convert based on his admission, based on the laws of the king... [Rambam] was sensitive to his in his holy language – “if he was a *goses* by human hands... the one who kills him, the courts do not kill” – he specified the courts, but based on the laws of the king, he is liable for the death penalty.

12. שו"ת ציץ אליעזר חלק יח סימן סו

והנה לכאורה יש לעיין על מקור זה של האור שמח שמביא מההיא דגר העמלקי לענין גוסס בידי אדם, מלשונות הכתובים... ומשמע מזה שזה שדנו דוד במיתה היה זה מכח דין מיוחד על שהשחית והמית את משיח ה'... והוכחה לדברי אלה שזה היה דין מיוחד במי שפוגע במשיח ה', מצאתי בפ"י הרלב"ג על הנ"ך שם,

We must investigate the source of Or Sameach from the Amaleki convert for *goses* by human hands from the verses... it implies that David killed him based on special law, for destroying and killed the anointed one of G-d... I found evidence for this, that it was a special law for killed the anointed one of G-d from Ralbag (ibid).

13. שולחן ערוך יורה דעה הלכות אבילות סימן שסג עיף ב

אין מוליכים מת מעיר שיש בה קברות לעיר (אחרת), אלא אם כן מחוצה לארץ, לארץ. הגה: או שמוליכין אותו למקום קברות אבותיו
Do not move the body from a city with graves to another city, unless it is from the Diaspora to Israel. Rama: Or you are taking him to his father's burial plot.

14. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן רלו (וע"ע או"ח ב:קז, יו"ד ב:קסא), יורה דעה א:רלח

ולכאורה היה נראה פשוט שלקברות אבותיו יש להחשיב רק בן אצל אביו... אבל הגאון ר' מאיר שמחה הכהן בעל אור שמח בסוף הלכות שמחות חידש שאם קונים מקום גדול לקבר משפחה גם זה נחשב כקברות אבותיו לענין שמות לפנות לשם בין לענין איסור פנוי בין לאיסור הולכה מעיר שיש בה קברות לעיר אחרת. והראיה שלו שהביא ממה שאלעזר הכהן שהיה מוכרח לישב תמיד בשילה וא"כ מת בשילה ומי"מ נקבר בגבעת פינחס בנו בהר אפרים אף שהיה בשילה בית קברות יש לדחותה דהא אפשר שכשמת אלעזר הכהן עדין לא מת שום אדם בשילה ולכן אינו ברור חדוש שלו.

ולכן למעשה אם אפשר לפעול שלא יפנו את אביהם ודאי צריך להשתדל ולומר להם שהוא צער גדול להמת מפני חרדת הדין ולמה להם לעשות זה לגרום צער גדול לאביהם. אך אם א"א לפעול בשום אופן כדאי הוא הגאון ר' מאיר שמחה ז"ל שהיה גאון גדול בדור הקודם לסמוך עליו שלא למחות [יו"ד ב:קסא: "אבל מ"מ כיון שכבר הורה זקן... אבל לכה"פ יחכו עד שיתעכל הבשר וישארו רק עצמות שאז סובר הנו"ב יו"ד בקמא סי' פ"ט שליכא בלבול המתים מחרדת הדין. וגם דוקא אם כבר קנו קבר משפחה... (יו"ד א:רלח) וגם בלא זה לא נוכל לדרוש קראי מעצמנו

It would seem obvious that “his fathers’ burial plot” refers only to a son by his father... but R. Meir Simcha suggested a novelty – that if one buys a large plot of land for a family, this is also called “his family burial plot” for the purposes of permitting moving [the body] to there, both for the purposes of the prohibition to clearing away and the prohibition of taking it to another city. His proof is from Elazar HaKohen who had to stay in Shilo, therefore died in Shilo, but was

buried in the valley of Pincas his son in Har Efraim, even though there were graves in Shilo, though one could counter that it is possible that when Elazar HaKoden died, no one had died in Shilo, in which case his novelty is not clear. Thus, practically, if one can, he could should act to prevent it, and tell them it is a great pain for the dead person because of the fear of judgment, and why should they do this to cause great pain to their father. **However, if he cannot act in any way, the great R. Meir Simcha, who was a genius in the previous generation is great enough to rely on in extenuating circumstances.** [YD 2:161: since the elder one has already ruled...] However, at least wait until the flesh decays, leaving only bones, as then Noda BeYehuda rules there is no problem for the dead because of fear of judgment. Also, it is only if they already bought a family plot.

YD 1:238: Even without this, we can't expound the verse ourselves.

15. משך חכמה שמות פרק ד פסוק יט (ע"ע אור שמח להלכות רוצח ז:ח)

(ויאמר ה' אל משה במדין) לך שוב מצרימה, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך. מוכח דאם היו חיים המבקשים את נפשו לא היה צריך לילך להוציא בני ישראל ממצרים, אף על פי שכל ישראל צריכים אליו, אינו צריך להכניס עצמו בסכנה. ומזה יצא לרבנו במשנה (מכות ב, ז) שהגולה לעיר מקלט ... ואפילו ישראל צריכים לו ואפילו שר צבא ישראל כיואב בן צרויה - אינו יוצא

(G-d said to Moshe in Midian) "go return to Egypt, for all those who want your life have died." It is clear that if they would have wanted his life, he could not have had to go to take the Jews out of Egypt, even though all of Israel needed him, he did not need to endanger himself. From here Rabbenu in the Misna derived that "one who was exiled to the city of refuge... even if Israel needs him, even if he is the general of Israel like Yoav ben Tzeruyah – he does not leave.

16. שו"ת היכל יצחק אורח חיים סימן לט (לדחיות אחרות: יחל ישראל סימן עג', שריד אש ב:לד, קא)

ועצם הדבר קשה להבין, הלא אפילו אם אין זו אלא הצלת נפש מישראל, הרי לדעת הירושלמי [פ"ח דתרומות], ופוסקים ידועים ז"ל, חייב אדם להעמיד א"ע בספק סכנה ... ומה שהביא הגאון מדווינסק ז"ל, ראייה לדין זה... **ודאי שאינה יסוד לבנות עליו הלכה**, וכבר דרשו רז"ל לא שמתו אלא שנצטרעו, וכן שירדו מנכסיהם, ואפילו לפי הפשוט אין מאן ראייה, ופשטיה דקרא, שאם עודם חיים היית מפחד שמא ילשינו עליך לפני פרעה ויהרוג אותך וממילא לא תוכל אפילו להתחיל להציל את ישראל.

It is difficult to understand – even for one Jewish life, the Yerushalmi and authorities rule that one must put himself in doubtful danger... and that which the genius of Dvinsk brought as proof... **is not a foundation upon which to build Halacha.** Chazal already expounded they had not died. Rather they had *tzaraat* or were impoverished. Even the simple understand of the verse provides no proof, for if they were still alive he would be afraid that they would tell Pharaoh and he would kill him, and then he wouldn't be able to save Israel.

17. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א

ראה זה מציאה נפלאה מצאתי בספר משך חכמה להגאון בעל אור שמח ז"ל שמפיצה אור על תעלומה זאת... דבעיר הנדחת שכתוב לא תבנה עוד, אף אם תבנה ותחרב עוד לא תבנה גם אחר זה, אבל יריחו מכיון שנבנית שוב אם תחרב מותר לבנותה ע"ש, הרי למדנו מדברי גאון עולם זה הלכתא גבירתא שהאיסור על בניית יריחו היתה רק על מי שיקום ויבנותה בפעם הראשונה... אבל לאחר מיכן אם כבר בנו אותה ונחרבה שוב מותר לבנותה, והרי ידוע שיריחו נבנית ונחרבה כבר כמה פעמים במשך הדורות, וא"כ שוב מותר שפיר לבנותה, וכנראה שמשום כך לא הביא באמת הרמב"ם בהלכותיו מאיסור זה של בניית יריחו.

I found an amazing proof in Meshech Chochmah who sheds light on this: *Ir HaNidachat* it says "don't rebuild" – implying that even if it would be rebuilt and destroyed again, you could not build it again, but Yericho once it was rebuilt, it could be rebuilt. We learn from this great sage a great Halacha – that the prohibition to build Yericho is only on the one who builds it the first time... but after that, if it was already built and destroyed it can be rebuilt, and it is known that Yericho has been built and destroyed many times over the generations, so it permitted to build it. That is why Rambam did not mention this probation of building Yericho.

18. It is not always clear if the intent was meant to be legal (ex. Abortion – see Meshech Chochmah Shemot 35:2, Yabia Omer EH 4:1, Tzitz Eliezer 13:102

19. Sdei Chemed notes that this is not related to the dispute of *darshinan taama dikra*.

a. Note there are those who think that we rule in the affirmative, or carve out cases where we do (ex. Rosh BM 90a, that when the reason is clear, we do.)

20. רמב"ן פרשת קדשים

קדושים תהיו... והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה: לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות. ימעט במשגל...

Be Holy: The Torah warns about forbidden relationships and foods and permits relations between a husband and wife, eating meat and wine, so a hedonist will find ways to be sunk in promiscuity with his wife or many wives, to be a drunkard or glutton, and we involved as he wants in all lowly things that are not explicitly forbidden by the Torah and he

can be a degenerate with permission of the Torah. Therefore, the Torah, after it specified all those things that are completely forbidden, and generally commanded that we be separated from excess – minimize sexuality...

21. רמב"ן דברים פרק ו פסוק יח

(יח) ועשית הישר והטוב בעיני ה'. . . וזה ענין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו וכל משאו ומתנו ותקוני הישוב והמדינות כלם, אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה... חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר, עד שיכנס בזה הפשרה ולפנים משורת הדין.

Do what is right and good in the eyes of G-d... This is a great thing. The Torah cannot mention all activities of a person with his neighbors and friends, all his business, all civil and social issues, so after it mentioned many... it said more generally "do what is good and right" in all cases, including compromise and acting beyond the letter of the law.

22. שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - יורה דעה סימן י (בענין צידת חיות)

ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר ולא מצינו איש ציד רק בנמרוד ובעשו ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב

I am shocked about this. We have not found anyone who was a hunter besides for Nimrod and Esav, and this is not the way of the children of Avraham, Yitzchak, and Yaakov.

23. פייסבוק פוסט מהרב אמנון בזק בענין (12.26) THE WEDDING OF HATE

על רבני הציונות הדתית להתאחד בקריאה נגד האידאולוגיה הכהניסטית. מי שמנסים לפסוק הלכה על סמך פסוקים תוך דילוג על דורות של תורה שבעל פה ועל הצורך בסמכות רבנית, מי שרואים בברוך גולדשטיין קדוש, מי שחושבים שעל פי ההלכה יש חובה לשרוף כנסיות, כל אלו פוגעים בכל היקר לנו – בתורת ישראל, בעם ישראל, במדינת ישראל ובציבור המתישבים. לא ניתן להסתפק בהיבדלות מן הקיצונים שנראו בסרטון, מבלי להיבדל מאלו המספקים להם אידאולוגיה מסוכנת ההופכת את תורת החיים לסם המוות.

The religious Zionist rabbis must unite against this Kahanist ideology. **Those who are trying to rule based on pesukim, skipping generations of the Oral Torah and rabbinic authorities...** those who see Baruch Goldstein as holy, who think that Halachically one is obligated to burn churches, all those who damage all that it valuable to us – the Torah, the Jewish people, the State of Israel, and the settlers. We cannot just separate from the extremists in the clip without separating from those who provide their dangerous ideology that turns the Torah of life into poison.

24. נקמת שמשון – חורבן ואסון, הרב יואל בן נון (<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/744/603.html>)

שמשון הגיבור הוצא להורג בידי פלשתים, ששלטו בישראל עוד שנים ארוכות אחריו. שמשון לא הקים מדינה עצמאית, ולא שחרר את הארץ מידי פלשתים. פירושה של הנקמה שלו היה חורבן ותבוסה – כך נכתב בתנ"ך. משמעות נקמתו של שמשון בימינו היא, חס וחלילה, אובדן מדינת ישראל העצמאית, ההשתלטות של כוחות בינלאומיים עליה לטובת הפלסטינים. עם כל הסיפוק הרגעי של "נקם אחת משתי עיניי", כשהמוני פלסטינים נופלים מתים כשהם מתרסקים מגגות - הפלסטינים מוכנים לשלם מחיר כזה כדי לנצח אותנו בעזרת כוח בינלאומי. כל מי שמבין תנ"ך יסרב בכל תוקף ל"ברירת שמשון". בשבילנו, נקמת שמשון היא חורבן ואסון.

Shimshon the strong, who went to be killed by the Pelishtim, who ruled the Jews for many years afterward. Shimshon did not establish an independent state, free the land from the Pelishtim. The meaning of his revenge is destruction and defeat. That is what Tanach writes. The meaning of Shimshon's revenge in our days is, G-d forbid, the loss of the independent State of Israel, international forces being used for the Palestinians. With all the temporary satisfaction of "avenge them for one of my two eyes" while many Palestinians are falling dead, crush, from the roofs – the Palestinians are willing to pay any price to beat us with international help. Anyone who understands Tanach will refuse with all his strength "the choice of Shimshon". For us, the revenge of Shimshon is destruction and catastrophe.

❖ For further reading:

❖ פרקים בהשתלשלות ההלכה. רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ב 1992. יצחק גילת. 375-393

❖ אור שמח ההלכה ומשפט, יצחק כהן